

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NARKOTINIŲ IR PSICHTROPINIŲ MEDŽIAGŲ KONTROLĖS
Į S T A T Y M A S**

1998 m. sausio 8 d. Nr. VIII-602
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato narkotinių ir psichotropinių medžiagų klasifikavimo pagrindus, šių medžiagų, kai jos vartojamos sveikatos priežiūros, veterinarijos bei mokslo tikslams, teisėtą apyvartą ir apyvartos kontrolę pagal tarptautinių susitarimų reikalavimus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Narkotinės ir psichotropinės medžiagos** - į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintus kontroliuojamų medžiagų sąrašus įrašytos gamtinės ar sintetinės medžiagos, kurios dėl kenksmingo poveikio ar piktnaudžiavimo jomis sukelia sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą, pasireiškiantį asmens psichine ir fizine priklausomybe nuo jų, ar pavojų žmogaus sveikatai.

2. **Preparatas** - bet kokios fizinės būklės vaistinė priemonė, kuriai suteikta tam tikra vaistų forma ir kurios sudėtyje terapinėmis dozėmis yra viena ar kelios narkotinės arba psichotropinės vaistinės medžiagos.

3. **Teisėta apyvarta** - narkotinių ar psichotropinių medžiagų gaminimas, perdirbimas, įsigijimas, didmeninė ar mažmeninė prekyba, laikymas, gabenimas valstybės viduje, importas ar eksportas norint jas panaudoti sveikatos priežiūros, veterinarijos, teisėsaugos, mokslo bei mokymo tikslams, nepažeidžiant įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų.

4. **Licencija (leidimas)** - dokumentas, išduodamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir suteikiantis teisę narkotines ir psichotropines medžiagas įsigyti, laikyti, gabenti valstybės viduje, gaminti, perdirbti, importuoti bei eksportuoti, taip pat didmeninei ar mažmeninei prekybai.

5. **Importas** - narkotinių ir psichotropinių medžiagų įvežimas į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją.

6. **Eksportas** - narkotinių ir psichotropinių medžiagų išvežimas iš Lietuvos Respublikos muitų teritorijos.

7. **Tranzitas** - narkotinių ir psichotropinių medžiagų gabenimas per Lietuvos Respublikos muitų teritoriją muitinei prižiūrint.

3 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų pavadinimai

Narkotinės ir psichotropinės medžiagos įrašomos į Sveikatos apsaugos ministerijos tvirtinamus kontroliuojamų medžiagų sąrašus tarptautiniais pavadinimais, o jeigu tarptautinių pavadinimų nėra, - cheminiais pavadinimais. Kartu gali būti nurodomas ir kitoks, vartotojams labiau žinomas, pavadinimas.

4 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų klasifikavimo pagrindai

1. Narkotinės ir psichotropinės medžiagos klasifikuojamos pagal jų žalingą poveikį žmogaus sveikatai, kai jomis piktnaudžiaujama, ir pagal tai, ar jos gali būti vartojamos sveikatos priežiūros tikslams. Narkotines ir psichotropines medžiagas pagal joms taikomą kontrolės režimą, remiantis

Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, klasifikuoja ir į sąrašus įrašo Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Sudaromi trys narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašai:

1) pirmąjį sąrašą sudaro augalai, narkotinės ir psichotropinės medžiagos, uždrausti vartoti sveikatos priežiūros tikslams dėl žalingų padarinių žmogaus sveikatai, kai jais piktnaudžiaujama (toliau - I sąrašas);

2) antrąjį sąrašą sudaro augalai, narkotinės ir psichotropinės medžiagos, vartojami sveikatos priežiūros tikslams, dėl žalingų padarinių, kai šiomis medžiagomis piktnaudžiaujama, labai pavojingi žmogaus sveikatai (toliau - II sąrašas);

3) trečiąjį sąrašą sudaro augalai ir psichotropinės medžiagos, vartojami sveikatos priežiūros tikslams, dėl žalingų padarinių, kai šiomis medžiagomis piktnaudžiaujama, pavojingi žmogaus sveikatai (toliau - III sąrašas).

5 straipsnis. Preparatų klasifikavimas

Preparatai klasifikuojami pagal jų sudėtyje esančias narkotines ir psichotropines medžiagas. Preparatams taikomas jų sudėtyje esančių medžiagų kontrolės režimas. Jei preparato sudėtyje esančioms medžiagoms taikomi skirtingi kontrolės režimai, preparatui taikomas tas kontrolės režimas, kuris atitinka griežčiausią jo sudėtyje esančiai medžiagai taikomą režimą.

6 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų reklama

1. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų reklama draudžiama.

2. Informacija apie vaistus, kurie yra narkotinės ir psichotropinės medžiagos, sveikatos priežiūros, farmacijos, veterinarijos specialistams bei vartotojams teikiama Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS SU MEDŽIAGOMIS, ĮTRAUKTOMIS Į I SĄRAŠĄ, SUSIJUSIOS VEIKLOS REIKALAVIMAI

7 straipsnis. Draudžiami augalai

Lietuvos Respublikos teritorijoje draudžiama auginti opijines ir aliejines aguonas, kanapes bei kokamedžius.

8 straipsnis. Į I sąrašą įtrauktų medžiagų teisėta apyvarta

1. Į I sąrašą įtrauktas medžiagas vartoti sveikatos priežiūros tikslams draudžiama.

2. Be Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotos licencijos (leidimo) į I sąrašą įtrauktas medžiagas draudžiama įsigyti, laikyti, gabenti valstybės teritorijoje, gaminti, perdirbti, importuoti, eksportuoti, naudoti moksliniams tyrimams.

3. Sveikatos apsaugos ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda leidimus įsigyti, laikyti, gabenti valstybės teritorijoje, gaminti, perdirbti, importuoti, eksportuoti, naudoti moksliniams tyrimams arba teisėsaugos institucijoms būtinus minimalius į I sąrašą įtrauktų medžiagų kiekius.

4. Į I sąrašą įtrauktų medžiagų teisėtos apyvartos tvarką mokslo tikslams nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

TREČIASIS SKIRSNIS SU MEDŽIAGOMIS, ĮTRAUKTOMIS Į II IR III SĄRAŠUS, SUSIJUSIOS VEIKLOS REIKALAVIMAI

9 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų teisėtos apyvartos bendrieji reikalavimai

Su medžiagomis, įtrauktomis į II ar III sąrašus, susijusiai veiklai taikomi kitų medžiagų ir preparatų, vartojamų sveikatos priežiūros ir veterinarijos tikslams, apyvartos reikalavimai, jeigu šis įstatymas nenumato kitaip.

10 straipsnis. Su medžiagomis, įtrauktomis į II ar III sąrašus, susijusios veiklos licencijavimas

1. Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos, verstis jų didmenine ir mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje gali tik tam pasirengę juridiniai asmenys, individualios įmonės, turinčios šiai veiklai licenciją, tik licencijoje nurodytuose objektuose ir patalpose, kuriais naudotis išduotas specialus leidimas.

2. Licencijų gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos, verstis į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine ir mažmenine prekyba išdavimo, šių licencijų galiojimo sustabdymo, galiojimo panaikinimo, perregistravimo sąlygas ir tvarką, leidimų naudoti objektus ar patalpas išdavimo tvarką nustato licencijavimo taisyklės. Licencijavimo taisyklės tvirtina ir licencijuojamos veiklos sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

3. Juridiniai asmenys, individualios įmonės gali įsigyti, laikyti į II ir III sąrašus įtrauktas narkotines bei psichotropines medžiagas, jeigu turi licenciją farmacinei veiklai ir licenciją šiai veiklai, išduotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Licencijas gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos, verstis į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine ir mažmenine prekyba išduoda, šių licencijų galiojimą sustabdo, galiojimą panaikina, licencijuojamą veiklą kontroliuoja Sveikatos apsaugos ministerija arba jos įgaliota institucija.

5. Sprendimą dėl licencijos neišdavimo, jos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo juridinis asmuo ar individuali įmonė gali per 30 kalendorinių dienų apskųsti Sveikatos apsaugos ministerijai. Ministerija skundą išnagrinėja per 30 dienų. Juridinis asmuo bei individuali įmonė, nepatenkinti Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimu, arba jei Sveikatos apsaugos ministerija neišnagrinėjo skundo per nustatytą terminą, turi teisę kreiptis į teismą.

6. Panaikinus licencijos galiojimą, juridinio asmens arba individualios įmonės turimi į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų likučiai Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka parduodami asmenims, turintiems licenciją su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis susijusiai veiklai.

11 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų gaminimas

Licencija gaminti į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas išduodama tik pateikus visus dokumentus apie gamybos ir ekstrahavimo technologinius procesus, numatomų pagaminti ir tarpinių medžiagų kiekius, jų sudėtį. Gamintojas privalo užtikrinti, kad nebūtų viršyti licencijoje nurodyti gamybos kiekiai.

12 straipsnis. Prekyba į II ir III sąrašus įtrauktomis medžiagomis

1. Prekyba į II ir III sąrašus įtrauktomis medžiagomis galima, jei jos yra tinkamai įpakuotos ir paženklintos.

2. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų pakuotės ir ženklavimo specifinius reikalavimus nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Draudžiama prekiauti į II ir III sąrašus įtrauktomis medžiagomis taroje, ant kurios nėra užrašyti medžiagų pavadinimai, arba jeigu ant taros esančios žymos yra netikslios.

4. Į II ir III sąrašus įtrauktų parduodamų medžiagų etiketėje turi būti nurodyti medžiagų pavadinimai, jų kiekis, vartojimo būdas ir įspėjimas apie būtinas saugumo priemones.

5. Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas draudžiama parduoti, jeigu dėl netinkamo žymėjimo ar netinkamos etiketės (neįskaitomas užrašas, sugadinta etiketė ir pan.), dėl to, kad nėra lydinčiųjų dokumentų ar jie ne visi, galima neteisingai suprasti medžiagos pavojingumą sveikatai arba paskirti (vartojimo būdą).

6. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine prekyba besiverčiantys asmenys turi registruoti visus realizavimo faktus specialiaame Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintos formos žurnale.

7. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine prekyba besiverčiantys asmenys Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka turi registruoti, kas šias medžiagas įsigyja (fizinio asmens pavardė, vardas, juridinio asmens ar individualios įmonės pavadinimas, kodas, adresas), o įsigyjantys asmenys privalo pateikti nustatytus registravimo duomenis.

8. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine prekyba besiverčiantys asmenys Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir terminais turi saugoti dokumentus, pagal kuriuos yra pardavę šias medžiagas.

9. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine prekyba besiverčiantys asmenys turi pateikti realizavimo faktų registravimo duomenis Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliotai institucijai. Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija, teisėsaugos institucijos turi teisę bet kada pareikalauti, kad į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine prekyba besiverčiantys asmenys pateiktų duomenis apie šių medžiagų realizavimo faktus.

10. Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas draudžiama parduoti asmenims, neturintiems licencijos su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis susijusiai veiklai.

13 straipsnis. Registras

1. Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija tvarko išduotų licencijų gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką, eksportuoti iš Lietuvos Respublikos, verstis į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų didmenine ir mažmenine prekyba registrą, fiksuoja duomenis apie licencijų galiojimo sustabdymą ar panaikinimą.

2. Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija kasmet nustato į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų poreikį Lietuvos Respublikai, tvarko šių medžiagų gamybos, importo, eksporto, didmeninės ir mažmeninės prekybos apskaitą, nustatyta tvarka pateikia poreikio ir teisėtos narkotinių bei psichotropinių medžiagų apyvartos duomenis - ataskaitas Jungtinių Tautų Tarptautiniam narkotikų kontrolės komitetui.

14 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų importo, eksporto ir tranzito sąlygos

1. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų importo į Lietuvos Respubliką, eksporto iš Lietuvos Respublikos, tranzito per Lietuvos Respublikos teritoriją sąlygas ir vykdymo tvarką, remiantis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas laikyti muitinės sandėliuose bei laikinai saugoti importo ir eksporto terminaluose draudžiama. Šioms medžiagoms negali būti taikomos laikinojo įvežimo, laikinojo įvežimo perdirbti ir muitinės prižiūravimo perdirbimo muitinės procedūros.

3. Kiekvienam atskiram į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų importo ir eksporto atvejui reikalingas specialus Sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos leidimas.

4. Jeigu į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas importuojant, eksportuojant ar gabenant tranzitu pažeidžiami šio įstatymo ar kitų teisės aktų reikalavimai, muitinė taiko visas įstatymų nustatytas priemones, įskaitant šių medžiagų sulaikymą ir konfiskavimą.

15 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų gabenimas Lietuvos Respublikos teritorijoje

Asmenys, gabenantys į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi turėti palydimuosius krovinio dokumentus bei užtikrinti šių medžiagų saugumą. Jeigu kyla įtarimas dėl galimos neteisėtos į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų apyvartos, krovinį gabenantis asmuo privalo nedelsdamas informuoti apie tai teisėsaugos institucijas.

16 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų siuntimas

Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas siųsti paštu draudžiama.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

Į II IR III SĄRAŠUS ĮTRAUKTŲ MEDŽIAGŲ ĮSIGIJIMAS IR LAIKYMAS

17 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų skyrimo, įsigijimo bei išdavimo vaistinėse ir sveikatos priežiūros įstaigose tvarka

1. Į II ir III sąrašus įtrauktos medžiagos gali būti skiriamos tik sveikatos priežiūros ar veterinarijos tikslams. Tokių vaistų skyrimo (išrašymo) tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Asmuo, pateikęs galiojančią receptą, sveikatos priežiūros ar veterinarijos tikslams turi teisę įsigyti vaistinėse į II ir III sąrašus įtrauktų paruoštos formos medžiagų.

3. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų įsigijimo, išdavimo sveikatos priežiūros ar veterinarijos tikslams vaistinėse tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Valstybine veterinarijos tarnyba.

4. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų įsigijimo, išrašymo, išdavimo bei apskaitos sveikatos priežiūros įstaigose tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

5. Į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas medicinos ir veterinarijos tikslams išduoda turintys tam teisę:

- 1) vaistų mažmeninės prekybos įmonių (vaistinių) farmacijos specialistai;
- 2) vaistų didmeninės prekybos bei gamybos įmonių farmacijos specialistai;
- 3) sveikatos priežiūros įstaigų specialistai;
- 4) veterinarijos tarnybos įstaigų farmacijos ir veterinarijos specialistai.

6. Reikalavimus sveikatos priežiūros ir veterinarijos specialistams, turintiems teisę įsigyti, išduoti į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas profesinėms pareigoms atlikti, nustato Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Valstybine veterinarijos tarnyba.

18 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų receptai

1. Į II sąrašą įtrauktos medžiagos išrašomos specialiuose receptų blankuose. Specialių receptų blankų formą, jų išrašymo, apskaitos ir saugojimo tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Į III sąrašą įtrauktos medžiagos išrašomos Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

3. Draudžiama parduoti į II ir III sąrašus įtrauktas medžiagas pagal netinkamai užpildytą receptą.

19 straipsnis. Pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlės tarptautinio susisiekimo transporte

Tarptautinio susisiekimo transporto vaistinėlėse į II ir III sąrašus įtrauktos medžiagos, būtinos pirmajai medicinos pagalbai suteikti, laikomos Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Keleivių teisės

Keleiviai, vykstantys per Lietuvos valstybės sieną, sveikatos priežiūros tikslams asmeniniam vartojimui kartu su jiems paskirtų vaistų receptų kopijomis gali turėti į II sąrašą įtrauktų medžiagų ne daugiau kaip 7 dienų gydymo kursui, į III sąrašą įtrauktų medžiagų - ne daugiau kaip 30 dienų gydymo kursui.

21 straipsnis. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų laikymas

1. Patalpų, kuriose gaminamos, laikomos į II ir III sąrašus įtrauktos medžiagos, verčiamasi jų didmenine ir mažmenine prekyba, reikalavimus nustato Vidaus reikalų ir Sveikatos apsaugos ministerijos.

2. Į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų atsargų kiekius ir jų laikymo tvarką vaistų mažmeninės prekybos įmonėse (vaistinėse), vaistų didmeninės prekybos įmonėse, vaistų gamybos

įmonėse, sveikatos priežiūros, veterinarijos tarnybos įstaigose, vaistų kontrolės laboratorijose ir mokslo įstaigose nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Asmuo, kuriam į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų paskyrė gydytojas sveikatos priežiūros tikslui, gali laikyti šių medžiagų ne didesnę kiekį, nei buvo galima įsigyti vaistinėje pagal receptą.

4. Asmenys, laikantys į II ir III sąrašus įtrauktų medžiagų, privalo jas apsaugoti nuo bet kokio poveikio, galinčio pakeisti jų savybes. Turi būti užtikrintas šių medžiagų saugumas, negali būti pažeistas jų įpakavimas.

PENKTASIS SKIRSNIS NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ APYVARTOS APSKAITA IR KONTROLĖ

22 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apskaitos tvarkymo ir kontrolės vykdymo subjektai

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos apskaitą tvarko ir kontrolę vykdo Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija bei Vyriausybės įgaliotos kitos institucijos.

23 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos apskaita

1. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos apskaitos tvarką, remdamasi Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

2. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų inventorizacijos ir materialinių vertybių apskaitos bei balanso sudarymo tvarką vaistų mažmeninės ir didmeninės prekybos įmonėse bei gamybos įmonėse nustato Sveikatos apsaugos ministerija, vadovaudamasi Būhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo nuostatomis.

24 straipsnis. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos ataskaitos

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvartos Lietuvos Respublikoje apskaitą tvarko ir Tarptautiniam narkotikų kontrolės komitetui ataskaitas pateikia Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25 straipsnis. Atsakomybė

Asmuo, pažeidęs šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Sveikatos apsaugos ministerija per tris mėnesius nuo Narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo įsigaliojimo parengia su šiuo įstatymu susijusius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS